

**INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER**

**HØRING I FOLKETINGET,
ONSDAG DEN 29. MARTS KL. 14.00-17.00**

**Indfødsretsudvalgets åbne høring
om procedurerne for behandling af
dispensationssager om dansk
indfødsret og grundlovens rammer
herfor**

***Oplæg v. Eva Ersbøll,
Institut for Menneskerettigheder***

HISTORISK RIDS VEDRØRENDE INDFØDSRETSUDVALGETS BEHANDLING AF SAGER MED INDDRAGELSE AF PRAKSIS OG ERFARINGER FRA ANDRE LANDE

Grundloven
1849-1953:

Indfødsret ved
lov – fra start
sprogkrav

Kravet er siden
1950 offentliggjort
i cirkulærer

- 1952, 1968 og 1981: det danske sprog mægtig i nogenlunde samme omfang som danske på samme udviklings- og dannelsesstrin (1981 "samme uddannelsesstrin")
- 1990: så godt kendskab til dansk, at ansøger kan klare sig i det danske samfund (forstå og gøre sig forståelig på dansk)
- 1997: ansøger kan uden brug af omskrivninger eller andre sprog og med naturlig accent deltage ubesværet i en almindelig samtale på dansk

IFU kan dispensere under "særlige omstændigheder"

Samme sprogkrav
som efter 1997-
cirkulæret,

men

**Indfødsrets-
kontoret er nu
bemyndiget til at
undtage 3
ansøgergrupper
fra sprogkravet**

CIRKULÆRE NR. 90 AF 16. JUNI 1999 OM NATURALISATION

En ansøger, der ikke opfylder det almindelige sprogkrav, kan dog naturaliseres, hvis vedkommende

1. er over 65 år og har opholdt sig i Danmark i mindst 15 år, eller
2. på grund af psykisk sygdom, f.eks. som følge af tortur, ikke vil være i stand til at lære dansk i tilstrækkelig grad, eller
3. på grund af fysisk eller psykisk sygdom eller handicap er ude af stand til at tale eller kun i ringe grad besidder et talesprog.

Nyt formaliseret
sprogkrav, ho:
bevis for bestået
danskprøve (tale,
læse, skrive)

**U: Mt. kan
dispensere fra
sprogkravet for 2
gruppers
vedkommende**

CIRKULÆRE NR. 42 AF 12. JUNI 2002

- Mt. kan optage ansøgere på lovforslag, hvis de på grund af
 1. psykisk sygdom, f.eks. som følge af tortur, ikke vil være i stand til at lære dansk i tilstrækkelig grad eller
 2. fysisk eller psykisk sygdom eller handicap ikke eller kun i ringe grad kan tale. (Oversigt til IFU)
- Ansøgere, der ikke opfylder cirkulærets betingelser for optagelse (herunder undtagelsesbetingelserne), kan ikke optages uden IFU-beslutning.
- Dispensationsansøgninger forelægges IFU, hvor "**ganske særlige forhold**", f.eks. af familiemæssig karakter, kan tale herfor.

IFU beslutter
at fravige
2002-
cirkulærets
regel om
undtagelse
fra sprogkrav

IFU-BESLUTNINGER AF 17. MARTS OG
12. MAJ 2005 OM, AT MT. IKKE
LÆNGERE KAN OPTAGE GR. 1

Samtlige sager, hvor der optræder en
psykisk lidelse, herunder også de
lidelser, der er diagnosticeret som
kronisk personlighedsændring efter
katastrofeoplevelser, skal forelægges
IFU

Mange IFU afslag: 17.3 – 2.6: i 263
forelagte sager, hvor mt. ville have
optaget ansøger, meddeles 15
dispensationer.

Strengere
sprogkrav
(dansk 3) +
videnskrav:
bestået
indfødsrets-
prøve

2005/06 OG 2008 CIRKULÆRERNE

- Alle dispensationssager forelægges IFU, såfremt ”ganske særlige forhold taler herfor”
- Forelæggelse vil ske, hvis ansøger dokumenterer at lide af **fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter** og som følge heraf ikke mener at være i stand til – eller have rimelig udsigt til – at kunne opfylde kravene
- Mt. forudsættes at meddele afslag til ansøgere, som søger dispensation på grund af PTSD

Reglen om dispensation er åben for IFU's fortolkning

MINISTERSVAR TIL IFU 21.2.2008

- Reglen om forelæggelse for IFU med henblik på dispensation fra sprogkrav m.v. som følge af fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter er åben for fortolkning, hvilket betyder, at **det til enhver tid værende flertal i IFU fastlægger praksis** (fremhævet her)
- Ministeriet tager hensyn til **den praksis, der løbende fastlægges af IFU**, idet denne praksis **danner baggrund for vurderingen af fremtidige forelæggelser**
- Forelæggelse sker *uden indstilling*

2013- lempelse – 2015- skærpeelse af sprog- og videnskrav

2013 OG 2015 CIRKULÆRERNE

- Hvor "ganske særlige forhold" taler herfor, forelægges det IFU om der kan dispenseres (jf. 2002, 2005/06 og 2008)
 - Forelæggelse vil ske, hvis ansøger lægeligt diagnosticeres med en langvarig fysisk, psykisk, sensorisk eller intellektuel funktionsnedsættelse og som følge heraf ikke er i stand til – eller har rimelig udsigt til – at kunne opfylde sprog- og videnskrav.
-

Reglen om dispensation i 2013 og 2015 cirkulærerne stemmer med handicap- konventionen

NOTAT AF 24. FEBRUAR 2017 OM HANDICAPKONVENTIONENS BETYDNING FOR IFU'S SAGSBEHANDLING

IFU er forpligtet til at meddele dispensation, hvis udvalget vurderer, at ansøger er omfattet af handicapkonventionen og på grund af sit handicap ikke er i stand til – eller har rimelig udsigt til – at opfylde sprogkravet m.v.

IFU får ministeriets forelæggelse *uden indstilling* og uden, at der er ”foretaget noget skøn over, hvorvidt de pågældende ansøgere er omfattet af (bl.a.) handicapkonventionen”

Spørgsmål: forudsættes det fortsat, at det til enhver tid værende flertal i IFU løbende kan fastlægge dispensionspraksis? (jf. ministersvaret fra 2008) – og kan det i givet fald give sig udslag i vilkårlighed?

IFU'S AFGØRELSER OM DISPENSATION FRA NATURALISATIONSKRAV (DISP. + AFSLAG) ÅRENE 2002 - 2016

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
sprog	151 (29)	106 (121)	105 (170)	65 (475)	103 (256)	37 (71)	41 (186)	74 (133)	65 (119)	75 (41)	144 (24)	173 (20)	1444 (21)	1784 (673)	
dok	0 (0)	109 (9)	237 (50)	111 (64)	77 (4)	50 (1)	100 (7)	56 (2)	59 (1)	65 (0)	71 (0)	32 (1)	45 (0)	60 (0)	
ophold	18 (1)	22 (4)	39 (11)	53 (0)	47 (2)	33 (1)	143 (6)	54 (1)	26 (0)	16 (0)	18 (0)	7 (0)	8 (0)	16 (0)	
vandel	4 (0)	2 (1)	0 (1)	1 (5)	0 (1)	0 (2)	0 (2)	0 (3)	0 (3)	0 (0)	3 (1)	?	?	0 (4)	
løses	3 (0)	3 (0)	2 (3)	5 (0)	12 (2)	6 (0)	4 (1)	5 (0)	3 (0)	20 (0)	9 (0)	0 (0)	101 (3)	169 (0)	
børn	0 (0)	3 (0)	3 (1)	2 (0)	5 (0)	2 (0)	5 (0)	2 (3)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (0)	
andet	0	0 (1)	0	0	7	11 (6)	22 (8)	23 (5)	37 (1)	34 (0)	30 (1)	16 (5)	80 (0)	166 (63)	

FAKTORER AF BETYDNING FOR IFU'S BEHANDLING AF (MANGE ELLER FÅ) DISPENSATIONSANSØGNINGER

- (Samfundsudviklingen - antal potentielle ansøgere om indfødsret – indvandring – tilknytning)
- Lovgivningen: giver indfødsretsloven ret til dansk indfødsret (automatisk eller ved erklæring til Statsforvaltningen)
- De almindelige naturalisationskrav – flere eller færre, strenge eller lempelige
- Dispensationsreglerne og -procedurerne

PRAKSIS OG ERFARINGER FRA ANDRE LANDE

Regler om tildeling af statsborgerskab ved lov findes stadig i Island, Belgien og Luxembourg

Island: forfatningsændring i 1995: tildeling af statsborgerskab (ikke 'ved lov', men nu) 'i henhold til lov'

Belgien og Luxembourg: tildeling af statsborgerskab ved lov reserveret udlændinge, der gør en exceptionel indsats for staten (sportsfolk, kunstnere og videnskabsfolk)

<http://eudo-citizenship.eu/>
